

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Από τής 1 Ιανουαρίου ή 1 Ιουλίου
Εσωτερικού δρ. 6. — Εξωτερικού φρ. χρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

MIX. I. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ε' Αναπλάσεως και ο' Ορθοδοξίας
88ης Φλέσσα, 5, παρ' την Ίερην Σύνεδρον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Θρησκεία και αι φυσικαί επιστήμαι, υπό F. Bettex. — Ένορικά καθήκοντα και Ίερώνυμοι, υπό Μιχ. I. Γαλανού. — Ο Ραββίνος Ίσαάκ Μ., υπό Νικ. Μ. Αμβράζη. — Αι μεταναστεύσεις των μοναστικών ταγμάτων της Γαλλίας εις την Ανατολήν, υπό Α. Φουντοπούλου. — Σύντομος έρμηνεία εις την Αποστολικήν περικοπήν της έρχομένης Κυριακής, υπό Μ. Γ. — Από τας σκέψεις Καθολικού τινος περί ενώσεως τῶν Εκκλησιῶν.

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

ΥΠΟ

F. BETTEX

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΟΙ ΧΡΗΣΤΙΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Z'

*Ας υποθέσωμεν περιβάλλον τι ομογενές και μόνιμον. Πρέπει, κατά την θεωρίαν της εξέλιξεως, να παραχθῆ ἐν αὐτῷ εἰς τύπος μόνος και μοναδικός. Τὸ περιβάλλον λοιπὸν τοῦτο τὸ ἔχομεν εἰς τὰ βῆθη τοῦ ὕδατος. Κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν ἡ ἐπιστήμη ἔβεβαίω ὡς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἐκεῖ. Ἡ ὑπερβολικὴ πίεσις τῶν ὑδατίνων στρωμάτων, ἔλεγεν αὐτὴ, τὸ ψῆχος, τὸ κρατοῦν ἐκεῖ σάτο; ἀντιτίθενται εἰς αὐτήν. Καὶ ἐάν, ὅπερ ἀδύνατον, ὑπῆρχον αὐτόθι ὄργανισμοί, θὰ ἦσαν καθ' ὁλοκληρίαν ἀχρωμοὶ και τυφλοί· ἐπειδὴ τὸ φῶς μόνον παράγει τὰ χρώματα. Ἄλλ' αἱ ἐρευναι τοῦ Challengier μᾶς ἀπέδειξαν, ὅτι αἱ ἄβυσσοι αὐταὶ εἶνε ἀπ' ἐναντίας πλήρεις ὑπάρξεων ἐγχρωμῶν και προικημένων δι' ὀράσεως. Εἰς τὸ ὑγρὸν τοῦτο περιβάλλον, ἀείποτε τὸ αὐτὸ, ὑπὸ πίεσιν, πολὺ μεγαλητέραν παρ' ὅ,τι θὰ ἐφανταζόμεθα, ὑπὸ ἀκαυστον και ὑπερβολικώτατον ψῆχος, ἐν δι-

νεκεῖ σκοτίᾳ, ὑπὸ ἐπιρρείας ἀπολύτως ὁμοιοδύε, ἐν πρωτόγονον κύτταρον δὲν παρήγαγεν ἕνα μόνον τύπον μόνότονον και ἀχρῶν' ἀλλ' ὁ Δημιουργός, ὅστις οἰκτεῖρει τὴν περυσιωμένην ἐπιστήμην μας και τὴν ἀλαζόνα ἀγνοίαν μας, ἐδημιούργησεν ἐκεῖ ὄντα ποικίλων τύπων και καταπληκτικῆς ἀφθονίας χρωμάτων. Πρὸ τῶν γεγονότων τούτων τί ἀπογίνεται ἡ θεωρία της εξέλιξεως και τοῦ περιβάλλοντος; Ματαίαι τις προσπάθεια τοῦ πεπερασμένου ἀνθρώπου πρὸς περιορισμὸν της δυνάμεως τοῦ ἀπέιρου και παντοδυνάμου Δημιουργοῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων της ιδέας αὐτοῦ μικρῆς και πτωχῆς διανοίας!

Ὡσαύτως ὁ δόκτωρ κ. Μύλλερ διευθυντῆς της πασιγνώστου ἐν Γερμανίᾳ ἐπιθεωρήσεως Die Natur, ὁμολογεῖ ὡς ἐξῆς· «ἐνεῖχε βεβαίως τι τὸ μέγα ἡ Δαρβινικὴ δοξασία, καθ' ἣν ὅλοι οἱ ὄργανισμοὶ προῆλθον ἐκ πρωτογένου τινὸς ὄργανισμοῦ. Ἄλλὰ δυσσταχῶς τὰ γεωλογικὰ γεγονότα και ἄλλα τὴν ἐξεμδένισαν (Die Natur er janvier 1893).

Και ἡ ἱστορία ἐπίσης μᾶς δεῖκνυε τὴν ἀνθρωπότητα ὅχι ὡς ὄργανισμὸν ἐξελισσόμενον πρὸς τὴν τελειότητα, ἀλλ' ὡς ἄθροισμα λαῶν και οἰκογενειῶν ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων, ἕκαστος τῶν ὁποίων ὑφίσταται δι' ἑαυτὸν ὡς ἄτομον κατὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ, μὲ τὸν εἰδικὸν του τύπον, γεννώμενον, ζῶντα και θνήσκοντα ἀνευ ἐπιγονῆς. Οἱ λαοὶ οὐταὶ ἀγνοοῦσι τὴν φυσικὴν ἐπιλογὴν. Δὲν ἔχομεν κληρονομήσει τι ἐκ τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ πνεύματος, της διανοίας τῶν προγενεστέρων ἡμῶν λαῶν, ἐκ της μυστικῆς ποιήσεως τῶν Ἰνδῶν, ἐκ της μεγάλης πίστεως εἰς τὸ αἰώνιον Ἀπόλυτον τῶν Αἰγυπτίων, ἐκ της τοσαύτον ὀμῆς κατακτητικῆς ζήσεως τῶν Ἀσσυρίων, ἐκ της παρὰ τοῖς Ἑλλήσι λατρείας τοῦ ὄραου, ἐκ της ἰσχύος τῶν Ρωμαίων. Ἦσαν δι' ἑαυτοὺς και εἰμεθα δι' ἡμᾶς αὐτοὺς. Οἱ Μογγόλοι δὲν ἐκληρόνησαν τοὺς Κινέζους, και αἱ γλώσσαι των δὲν παρουσιάζουσι καμμίαν σχέσιν· οἱ Ἰσπανοὶ ἀντικατέστησαν τοὺς Μεξικανούς, χωρὶς νὰ παραλάβωσι τι ἀπ' αὐτῶν. Ἱστορικῶς ἡ θεωρία της εξέλιξεως

καταντῆ κενή θεωρία ἀπέναντι τῶν γεγονότων. Καί βεβαίως, οὐδ' ἡ ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ θά μᾶς πᾶραση τήν πίσιν πρὸς τήν προϊούσαν πάντοτε ἐξέλιξιν καὶ ἀνάπτυξιν. Ποσὸν ἀπέχομεν ἀπὸ τῆν πρώτῃν 'Εκκλησίαν, μετὰ τοὺς ἀποστόλους τῆς καὶ τοὺς προφῆτας τῆς, μετὰ τὰ θαυματουργὰ χαρίσματα τῆς, μετὰ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην τῆς καὶ τὴν κοινότητα τῶν ἀγαθῶν, τὴν ὁποίαν δὲν θά ἠδυνάμεθα πλέον νά ὑπομείνωμεν, μετὰ τοὺς περιχαρεῖς μάρτυρας τῆς καὶ τοὺς ἁγίους τῆς, καὶ τὴν μεγαλοπρεπεῖα καὶ ἀδμάστων πίστιν, ἧτις κατέλυσε τοὺς θεοὺς τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀδιοκρατορίας! Ἡ ἡμετέρα, πολὺ ἀπύχουσα ἀπὸ τοῦ νά κατακτῆ τὸν κόσμον, μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τοῦ νά μᾶς περιώχῃ ἀσθενικὴν τινὰ ζωὴν, καὶ λίαν συχνὰ συνηκολογεῖ ἀισχρῶς πρὸς ἐκάστην νέαν φιλοσοφίαν ἢ ἐκάστην νέαν ἐπιστημονικὴν διαβεβαίωσιν, ἧτις δὲν θά ἔχῃ πλέον κανὲν μέτρον τὴν ἀύριον.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν δύνανται νά ἀπαρνηθῶσιν ἐπαγωγὴν θεωρίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχον στηρίξει τὸσας ἐλπίδας, ἀρχίζουσι νά καταδιβάσων ἤδη τὰς ζωπὰς σκηνογραφίας, τὰς ὁποίας μᾶς ἐπεδείκνυον ἄλλοτε. Καὶ ἐν τῇ ἀπορίᾳ καὶ τῇ συγχύσει τῶν διερωτῶσιν ἐαυτοὺς ἐν ἀνησυχίᾳ, ἐὰν ἡ ἐξέλιξις τῶν ὀργανισμῶν θά ἀκολουθήσῃ πάντοτε κατὰ γραμμὴν ἀνούσαν, ἢ ἐὰν ὡς τὰ ὁράνια σώματα, θά διαγράψῃ καμπύλην, ἧτις θά τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀρχικὸν τῆς σημειῶν. Ἐν τέλος σπουδαῖαι καὶ μελέται αἰτίαι ἀστρονομικαί, ὡς ἡ βαθμιαία ἀπόφυξις τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, δὲν θά ἠδύναντο νά τροποποιήσωσι τὸ περιβάλλον οὕτως, ὥστε, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν του, ὁ ἐκ τοῦ πτωχοῦ πλοῦτου προελθὼν ἀνθρώπος νά ἀπεκταθῆναι εἰς τὸν καιρὸν. Ἐν τῇ ἀπορία καὶ τῇ συγχύσει τῶν διερωτῶσιν ἐαυτοὺς ἐν ἀνησυχίᾳ, ἐὰν ἡ ἐξέλιξις τῶν ὀργανισμῶν θά ἀκολουθήσῃ πάντοτε κατὰ γραμμὴν ἀνούσαν, ἢ ἐὰν ὡς τὰ ὁράνια σώματα, θά διαγράψῃ καμπύλην, ἧτις θά τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀρχικὸν τῆς σημειῶν. Ἐν τέλος σπουδαῖαι καὶ μελέται αἰτίαι ἀστρονομικαί, ὡς ἡ βαθμιαία ἀπόφυξις τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, δὲν θά ἠδύναντο νά τροποποιήσωσι τὸ περιβάλλον οὕτως, ὥστε, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν του, ὁ ἐκ τοῦ πτωχοῦ πλοῦτου προελθὼν ἀνθρώπος νά ἀπεκταθῆναι εἰς τὸν καιρὸν.

Ἐν τῇ ἀπορία καὶ τῇ συγχύσει τῶν διερωτῶσιν ἐαυτοὺς ἐν ἀνησυχίᾳ, ἐὰν ἡ ἐξέλιξις τῶν ὀργανισμῶν θά ἀκολουθήσῃ πάντοτε κατὰ γραμμὴν ἀνούσαν, ἢ ἐὰν ὡς τὰ ὁράνια σώματα, θά διαγράψῃ καμπύλην, ἧτις θά τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀρχικὸν τῆς σημειῶν. Ἐν τέλος σπουδαῖαι καὶ μελέται αἰτίαι ἀστρονομικαί, ὡς ἡ βαθμιαία ἀπόφυξις τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, δὲν θά ἠδύναντο νά τροποποιήσωσι τὸ περιβάλλον οὕτως, ὥστε, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν του, ὁ ἐκ τοῦ πτωχοῦ πλοῦτου προελθὼν ἀνθρώπος νά ἀπεκταθῆναι εἰς τὸν καιρὸν.

Ἐν τῇ ἀπορία καὶ τῇ συγχύσει τῶν διερωτῶσιν ἐαυτοὺς ἐν ἀνησυχίᾳ, ἐὰν ἡ ἐξέλιξις τῶν ὀργανισμῶν θά ἀκολουθήσῃ πάντοτε κατὰ γραμμὴν ἀνούσαν, ἢ ἐὰν ὡς τὰ ὁράνια σώματα, θά διαγράψῃ καμπύλην, ἧτις θά τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀρχικὸν τῆς σημειῶν. Ἐν τέλος σπουδαῖαι καὶ μελέται αἰτίαι ἀστρονομικαί, ὡς ἡ βαθμιαία ἀπόφυξις τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, δὲν θά ἠδύναντο νά τροποποιήσωσι τὸ περιβάλλον οὕτως, ὥστε, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν του, ὁ ἐκ τοῦ πτωχοῦ πλοῦτου προελθὼν ἀνθρώπος νά ἀπεκταθῆναι εἰς τὸν καιρὸν.

Ο κ. Κλεμανσὸ ὄμιος ἐν τινὶ βιβλίῳ του (la mellee

Socialis) προβαίνει πολὺ περαιτέρω. Ἐφῆρτε, λέγει, ἡ ἄρα τῆς μεγάλης ἀντεκδικήσεως τῆς κατωτέρας φύσεως ἐναντίον τῆς ἀνωτέρας. Ἡ ζωὴ, ἧτις εἰλαθεν ἀρχὴν δι' ἐπιτυχούς τινος γενέσεως, θά τερατατιθῆ διὰ τῆς τρομερωτέρας ἀβύσσου. Ἄλλ' ἡ παρρημία καὶ ἡ ἀπένεια τῆς γενηρατικῆς ἀνθρωπότητος θά ἐμποδίσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νά αἰσθανθῆ ὅλην τὴν φρικτὴν τῆς τύχης τῆς!

Ὁὕτω πᾶσα πλάνη φέρεται ἐν εαυτῇ τὸ σπέρμα τῆς καταπίσεώς τῆς, καὶ βλέπομεν ἐκείνους, οἵτινες πρὸ δλίγων ἀκόμη ἑτών, ἀνεβῶσαν θριαμβευτικῶς, ὅτι δὲν προερχόμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πλοῦτου, περιπίπτοντας ἤδη εἰς ἀλλὰς γελοιάσεις καὶ ἰσταμένους ἐν ἀβεβαιότητι καὶ ἀνησυχίᾳ πρὸ τῶν ἀσυνεπειῶν τῆς ἰδίας αὐτῶν διδασκαλίας.

ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΙ

Ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῇ προηγουμένῳ φύλλῳ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον κατεδείχθη, ὅτι κατὰ τοὺς ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Κανόνες, ὅχι μόνον οἱ μοναχοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερομόναχοι ὀφείλουσι νά προσκαρτεροῦσιν εἰς τὰς Μονὰς τῶν, νηστεύοντες, προτευχόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι τὴν ἀρετὴν. Οὐχ ἦτον, ὅπως εἰς ὅλα τὰ πράγματα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐδῶ δύνανται νά ἐπιλωχωρήτῃ ἐξαιρέσει, ἐταν συντρέξῃ λόγος ἀποχρῶν. Καὶ εἰς τοῦτον ὑπάγονται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀρμοδιὰ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ἤθελε κρίνει, ὅτι ὁ ἱερομόναχος ἢ καὶ ὁ μοναχὸς δύνανται νά ἐκτελέσῃ ἐν τῇ κόσμῳ ἀποστολὴν ἐκκλησιαστικὴν ἢ μοναστηριακὴν (σχετικῶς μὲν δηλ. πρὸς διαχειρίσιν συμπροϊόντων τῆς Μονῆς), τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νά ἐκτελέσῃ ἐπίσης καταλλήλως ἄλλοις τις.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ὡς αἰετὶ ἐρημότητι ἐκτελέσῃ, προσεπόρισε πράγματι πλεῖστα καὶ ἐξοχα ὠφελήματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁὕτω εἰς καιροῦς, καθ' οὓς ἐπολέμιτο ἡ πίστις ὑπὸ τῆς εἰδωλολατρικῆς βίας ἢ ὑρίστατο τὰς λυσαλέας ἐπιθέσεις τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἦτο ἀνάγκη τῆς μεταξύ τῶν πιστῶν παρουσίας ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταβλήτων προμύχων τῆς εὐσεβείας, δυνάμενων νά στηρίξωσι τοὺς ἀσθενεστέρους καὶ νά προβάλλωσι κατὰ τῶν πολεμίων τάγματα ἀπτότητα ἡρώων καὶ μετῴρων, μοναχοὶ ἀπὸ τῶν ἐρήμων ἐπιφοιτῶντες εἰς τὰς πόλεις συνέπραττον πρὸς τοῦτο λαμπρῶς, συνκράζοντες καὶ κραταιώνοντες τὰ πλήθη τῶσιν διὰ τῆς θερμῆς τοῦ κηρύγματος τῶν, θσον καὶ διὰ τῆς ἀκτινοβολίας καὶ τῆς ἀκταμαχίτου ἔλξεως τῆς ἀρετῆς αὐτῶν. Καὶ ἡ δικαιοσύνη μᾶς ὑποχρεώνει νά ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία οὔτε δλίγα ὀφείλει οὔτε μικρὰ πρὸς τὰς μοναχικὰς τάξεις, αἵτινες χάριν αὐτῆς οὔτε πρὸ διωγμῶν ἔπισησθησαν, οὔτε τῆς ἰδίας ἀσφαλείας καὶ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐπέσθησαν.

Ποσὸν δύνανται νά βῆθῃ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγκατάστασιν ἱερομονάχων εἰς ἐνοριακὰ καθήκοντα. Κατὰ κανὼνα δὲν ἐπιτρέπεται ἄλλ' ἢ ἐν ἀγκῆ. ἐταν ἦνε πραγματικὴ, καὶ γίνηται εἰλικρινῆς καὶ εὐσεβῆς αὐτῆς χρῆσις, διὰ τὴν ὁξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὸ σπιμφέρον τῶν ψυχῶν, δημιουργεῖ τὴν περίετοιπὴν τῆς οἰκονομίας. Διότι ἴσχει καὶ περὶ τούτων ὅτι ἐλεγεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὸ Σάββατον. Δὲν ἐγενετο, ἐφάνη πρὸς τοὺς Φαρισαίους, ὁ ἀνθρώπος διὰ τὸ Σάββατον, ἀλλὰ τὸ Σάββατον διὰ τοῦ ἀνθρώπου. Τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐθεσπίσθησαν καὶ ἐπομένως, ἐταν αἱ ἀνάγκαι ταῦτης ἐπιβάλλωσι τὴν ἀπαιτητῆτος, αὐτὰ ἀποτελοῦσιν οἶονε ἢ ἵερὰ πρὸς τὸν θεὸν συμμόρφωσις οὐδὲν ἔχει τὸ ἀντικανονικόν.

Ἀς ὑποθέσωμεν λ. χ. ὅτι, ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς αἰτίας ἀραιουμένων τῶν τάξεων τῶν ἐγγράμων ἱερέων, ἀπομένουσι ἐνορίαί ἀνευ ἐφημερίων. Τί ἔσον νά γείνη; Νά μείνωσι κεκλεισμένοι οἱ ναοὶ καὶ ἀλειτούργητοι οἱ χριστιανοί, μέχρις οὔ θαλήσωσι νά χειροτονηθῶσι ἐγγασμοὶ ἱερεῖς καὶ εὐρεθῶσιν ἀξιοὶ τοιοῦτοι; Ἡ προβλεπόμενη ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀναγκαιὰ χροεῖα προκύπτει ἐνταῦθα αὐτόματος καὶ δασποτικὴ ἐν εὔρειᾳ ἐρμηνείᾳ, καὶ ἡ ἀνάθεσις τῶν ἐνοριακῶν καθηκόντων εἰς ἱερομόναχους δὲν εἶνε μόνον ἐπιτετραμιμένη, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη. Ἐπιβεβλημένη δὲ φρονούμεν ὅτι εἶνε καὶ ἐν καταστάσει τοῦ ἐγγάμου κλήρου, καθ' ἣν οὗτος δὲν δύνανται νά ἐπαρκέσῃ μόνος εἰς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς ἐνορίας του, ἢ δὲ κρείστων αὐτῶν ἐξυπρέτησις ἤμπορεῖ νά διεξαχθῇ διὰ τῆς ἐνοριακῆς συμμετοχῆς καὶ συμπράξεως ἱερομονάχων.

Ἐκ τοιοῦτων σκεψῶν ὀρηθεῖται ἢ νεωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία μᾶς ἐπέτρεψε τὸν διορισμὸν αὐτῶν εἰς ἐνοριακοὺς ναοὺς διὰ πλείον κέρδος, ἧτις διὰ ὀρησκειτικὴν καὶ πνευματικὴν ὠφέλειαν ἀνωτέρω ἐκείνης, ἦν δύνανται οἱ ἱερομόναχοι νά παράσχωσιν ἐγκαταμένοντες εἰς τὰ μοναστήρια τῶν, καὶ ἐκείνης, ἧτις δύνανται νά ἐπιτευχθῇ ἐν τῇ χριστιανικῇ πληρωματικῇ μόνον διὰ τῶν ἐγγάμων ἱερέων. Ὁφείλομεν δὲ νά ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ὁ λόγος οὗτος ὀφίσταται ἀκόμη καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν. Διότι ἡ ἐγγυμὸς κλήρος μᾶς, χάρις εἰς τὴν ἀκηδία τῶν Κυβερνήσεών μᾶς καὶ τὸν περιορισμὸν τῶν κατὰ καιροὺς ἀποτελεσάντων τὴν ἱεράν μᾶς Σύνοδον εἰς ἐγγράφα μόνον ὀπομνήματα ὑποβαλλόμενα πρὸς Κυβερνήτας κωφῶς διὰ τὴν μὲν ἁρμοδίαν του κλήρου, ἐλάχιστα ἐμπεριέχει ἐγγύματα στοιχεῖα, ἱκανὰ νά διδάσκωσι καὶ νά ἐπιτελοῦσιν εὐπρεπῶς καὶ ἀψόγως τὰ ἱεραργικά καὶ ἱεροτελεστικά αὐτῶν καθήκοντα.

Ἐντεῦθεν ὁ διορισμὸς ἱερομονάχων ὡς ἐνοριακῶν ἐφημερίων δὲν δύνανται νά θεωρηθῇ ὡς καταπάτησις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ ὡς βλάβη τῆς Ἐκκλησίας. ἀπ' ἐναντίας εἶνε μέτρον ὑπογορευμένον ὑπὸ τῆς περι αὐτῆς μερίμνης. ἀλλὰ τότε μόνον, ἐταν γίνηται διὰ πλείον

κέρδος, ἐταν ὀληκτῆ διορίζωνται ἀποκλειστικῶς ἱερομόναχοι δυνάμενοι νά ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τοὺς ἐγγάμους κληρικούς εἰς τὴν τακτικὴν διδασκαλίαν τῶν ἐνοριῶν καὶ εἰς τὴν εὐσεβίαν ἐπιτέλειαν τῶν ἱεραργικῶν καὶ ἱεροτελεστικῶν καθηκόντων, ὃν ἡ ἄτακτος διεξαγωγὴ παρ' ἀμαθῶν καὶ πολλαπλῶς ἡμελημένων ἱερέων προκαλεῖ συχνὰ τὸσα σκῆματα καὶ τῶσιν δυσφορίαν.

Πόσοι εἶνε οἱ τοιοῦτοι ἱερομόναχοι; Εἴκοσι, δέκα, πέντε, τρεῖς, δύο; Δι' αὐτοὺς ὑπάρχει τόπος εἰς τὰς ἐνορίας, διότι ὑπάρχει καὶ λόγος. Ἡ δὲ διατήρησις εἰς ἐνοριακὰς θέσεις ἱερομονάχων ἡμαθῶν, ἢ εὐπαιδεύτων μὲν, ἀλλὰ βεβήμων, καὶ μᾶτε αὐτῶν τούτων ὠφελομένων πνευματικῶς ἐκ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ παραμονῆς τῶν, μᾶτε ἄλλους ὠφελοῦντων, καὶ σκανδαλιζόντων δὲ μάλλον, εἶνε ἐγγληματικὴ καὶ ἀσύγγνωστος, ὡς ἀποτελοῦσα ἀσστονοικόν. Καὶ ἡ ἀσβεστάτην καταπάτησιν τῶν ἱερῶν Κανόνων, πρὸς ζημίαν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἀπόλειαν τῶν ψυχῶν, καὶ πρὸς καταρρόπανσιν καὶ κατάπτωσιν τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει.

Αἱ ἀρμόδιαι Ἐκκλησιαστικαὶ Ἀρχαὶ ὀφείλουσι νά λάθωσιν ὑπὸ σπουδαίαν ἐσοφίαν τὸ ζήτημα τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐνασκούντων ἐνοριακὰ καθήκοντα ἱερομονάχων. Διότι εἶνε ὡς ἐξαιρέσει μόνον ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω διεξηγηθεῖσας προϋποθέσεις ἐπιτρέπεται, δι' ἀμέλειαν καὶ παρόδωσιν ὀλιγοπρόσωτων προτελαβε διαστάσεις Κανόνος, καὶ βλέπομεν πολλαχοῦ τῶν πόλεων ἱερομονάχους, οἵτινες, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνες, ἔπρεπε νά προσκαρτεροῦσιν εἰς τὰς Μονὰς τῶν, ὡς μὴ ἔχοντες κανὲν πρὸσὸν εἰς ἐκείνων, τὰ ὁποῖα τοὺς καθιστῶσιν ἀπαιτητοὺς διὰ τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀνάγκας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ ἐπιείκεια αὕτη ἐγενετο αἰτία πλείστων καὶ φροβερωτάτων καυχῶν εἰς αὐτὴν. Διότι, ἐάν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ θεομῶ μᾶς —ὡς εἶνε γεγραμμένοι— ἦνε ἀριστοί—καὶ εἶνε πράγματι τοιοῦτοι—ἐὰν τὰ δόγματά μᾶς ἦνε τὰ ἀκρίβηστα διατετυπωμένα — καὶ εἶνε ἀληθῆς — μόνη ἐξέγνησις τῇ ἐκκλησιαστικῆς μᾶς ἀσθενείας καὶ ἀνωμαλίας εἶνε τὸ εἶναι πολλοὺς ἐκ τῶν θεμῶν τούτων διατηρούμεν ἐν ἀργίᾳ, ἢ καὶ τοὺς παραβιάζομεν συστηματικῶς, ἀπὸ τὰς παραβάσεις μᾶς δὲ ταῦτας, τὰς ἀληθείας, εἶνε καὶ ἡ περισσὴ ἐσκόλια, μετὰ τὴν ὁποίαν διατηροῦμεν εἰς τὰς πόλεις ὡς ἐνοριακοὺς ἐφημερίους ἱερομόναχους, ἀνικάνους μὲν νά αὐτῶσιν, ἐχόντας δ' ἀνάγκη τοῦ μοναστικοῦ κελίου δι' αὐτὴν τὴν ἰδικὴν των σωτηρίαν.

Τὸ ζήτημα εἶνε, φρονούμεν, ἀμετά σπουδαίον, διὰ νά ἀξίξῃ τὸν κόπον νά ἐνασκοληθῶμεν εἰς αὐτὸ δι' ἐνὸς ἀκόμη ἀρθροῦ.

Μηχ. Γ. Γαλανός.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ

Καθηγητὸς Πρακτικῶν Λογικῶν καὶ κηρυχὸς Ἱεροκλήρικος Σμύρνης

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

Ο ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

ΚΑΙ ΞΕΠΡΟΨΕΥΣΑΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Διήγημα

ΤΟΜΟΣ Β΄.

[Βλίπε κήρυκον 24b]

Κ Ε Φ Α Α Ι Ο Ν Σ Τ'.

«Ὁ δὲ ποῶν τὴν ἀλήθειαν ἐρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, οἳ ἐν Θεῷ εἰσιν εἰρησαμένοι» (Ἰωάν. Γ' 21).
«Διὸ ἐποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν.» (Ἔφεσ. Δ' 25).

Ταῦτα περιεῖχεν ἡ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰσαάκ.

Ἦτο μᾶλλον χειρόγραφον βιβλίον ἢ ἐπιστολή.

Διὰ τὴν νίκην τῆς ἀληθείας ἐχάρημεν ὑπερβαλλόντως.

Ἐἴναί πράγματά τινα, τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῶσι.

Καὶ ὁμολογῶ, ὅτι, εἴαν ἐπεχείρουν νὰ περιγράψω ἐν ταῦθα ἁπλῶς ἡσθάνθη καὶ αἰσθάνομαι ἀκόμη χαρὰν καὶ ἀνακούφιαν ἐπὶ τῇ περιγραφῇ τῆς ἀληθείας νίκῃ, δὲν θὰ τὸ κατάρθουν.

Πῶς ὁ χριστιανὸς αὐτὸς Ῥαββῖνος κατάρθωσε νὰ ἐνοήσῃ τὸσον ἐνταλὰς τὸ ζωοποιῶν πνεῦμα τῶν Ἁγίων Γραφῶν, νὰ ἀκολουθῇ τὴν ἀλήθειαν, νὰ τὴν ὑπηρετῇ τὸσον πιστῶς, καὶ νὰ καθιστῇ αὐτὴν τροπαιοῦχον καὶ θριαμβεύουσαν αὐχέντων μὲ σπουδαίους Θεολόγους τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, μὲ ῥήτορας τεθωρακισμένους μὲ βλαστὰ ὅπλα τῆς νεωτέρας ῥητορικῆς, ὅπλα ἀληθῶς ἀνίσχυρα ἀπέναντι τῆς ἀληθείας, τὰ ὅποια ὅμως πληγόνουσι δυστυχῶς πολλοὺς ἀμαθείς καὶ ἀστηρικτοὺς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον ἀλήθειαν, Κληρικούς τε καὶ λαϊκούς;

Τὸ κατάρθωσε, ναί! διότι εἶχεν εὐλικρινῆ πίστιν εἰς τὸν Κύριον.

Καὶ ὅταν ὁ Κύριος, ὁ γνωρίζων τὰς καρδίας, τὰς προθέσεις καὶ ἐλαττήρια ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, εἰς ὄλιγας ἡμῶν τὰς πράξεις, ὅταν ἔκεινος, ἑνώπιον τοῦ Ὀποῖου ἀτὰ πάντα εἶνε γυνὰ καὶ τετραχλισμένα» βλέπῃ εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων του τοιαύτην πίστιν, ἐκπληρῇ ἐκεῖνον, τὸ ὅποσον κατὰ γράμμα ἐπεπλήρωσεν εἰς τοὺς ἀληθεῖς δούλους Του, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία.

— «Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας, εἶπε, καὶ βασιλεῖς ἀχθῆσεθε ἐνεκὸν ἐμοῦ . . . μὴ μερμνήσητε, πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν κείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε. Οὐ γάρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν» (1).

(1) Ματθ. Γ'. 18-22.

Καὶ ἀληθῶς οὕτως ἐχει.

Ἐγνωρίζον, ὅτι ὁ Ἰσαάκ ἐγνωρίζε καλῶς τὰς ἁγίας Γραφάς. Ἄλλ' οὐδέποτε ἐνόμιζον, ὅτι εἶχε τσοῦτον ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν διαφορῶν, αἵτινες διαχωρίζουσι τὰς δύο Ἐκκλησίας. Οὐδέποτε ἐσκέφθη, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίζῃ τσοῦτον ἐντελῶς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, τὰς γνώμας τῶν ἁγίων Πατέρων, Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, περὶ τῶν διίσχυρισμῶν ἢ μᾶλλον τῶν σοφισμάτων τῶν Παπικῶντων περὶ καθέδρας τοῦ Πέτρου, ἀλαθῆτου τοῦ Πάπα, καὶ τσοῦτων ἄλλων ἀξιοσημίων ἐφευρέσεων τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, οἳ ὅποιοι κατάρθωσαν νὰ σπειρώσι ζιζάνια ἐν μέσον τοῦ καλοῦ σίτου, καὶ νὰ διατρέωσι τοὺς χριστιανούς. Οὐδέποτε θὰ ἤθελον ὑποθέσει, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ εὖρη ὅλα ἐκεῖνα τὰ Γραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἠδυνήθη νὰ διαλύσῃ ὡς ἰστὸν ἀράχνης πᾶν δ,τι ἐγραψαν οἱ Παπικῶντες περὶ τῆς ἀσπίλου Σουλλήφως τῆς Παρθένου, καὶ περὶ τοῦ, κατ' αὐτοὺς, θεμιτοῦ τῆς στερήσεως τοῦ ἁγίου καὶ παναχαράντου αἵματος τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς λαϊκούς.

Ναί! ὁμολογῶ οὐδέποτε ἐφανταζόμην τσοσάτην ἐντελῆ γνῶσιν τῆς Ἀντιρρητικῆς ἢ Πολεμικῆς Θεολογίας. Δὲν ἐσκεπτόμην, δὲν ἐνόμιζον, δὲν ὑπέθετον, δὲν ἐφανταζόμην τοιοῦτόν τι εἶνε ἀληθές.

Καὶ ὅμως ἡ ἐπιστολή του μὲ ἐδίδαξε τὰ ἐναντία.

Διατί;

Διότι τὰ ἅγια θέλουσιν ἁγίους. «Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις!» Αἱ θειαὶ ἀλήθειαι ἀπαιτοῦσι πιστὰς καὶ εὐλικρινεῖς καρδίας.

Καὶ τώρα κατανοοῦμεν, διατί οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες σπουδαιότατους φιλοσόφους ἐφερον εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

Τώρα ἐξηγοῦμεν, διατί ῥήτορας πολυφλόγους καθίσταν ὡς ἰχθῆς ἀψήφους.

Μάθε ὅσα θέλεις γράμματα!

Γενοῦ ἀνώτερος τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν πηγήσιν!

Δεινότερος τοῦ Δημοσθένους; καὶ τοῦ Διοσχίμου κατὰ τὰ ῥητορικὰ ἐπιχειρήματα!

Δὲν εἶχαι πίστιν εἰς τὸν Χριστόν;

Δὲν στηρίζεσαι εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν;

Ἐἶσαι ἀνίσχυρος!

Κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος.

Τίποτε δὲν θὰ δυνήθῃς νὰ κατορθώσῃς.

Μέγας φιλόσοφος ὁ Πλάτων ἢ ἀληθῶς!

Ἄλλα τί κατάρθωσε; Τίποτε!

Τὶ ὄφελος ἐρησκειωτικῶς καὶ ἠθικῶς τοὺς Ἀθηναίους;

Τίποτε!

Ἄσκημοι οἱ ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἀληθῶς!

Τὶ ἀσημότερον ἄλλῶν;

Καὶ ὅμως! «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξήλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν!»

Διατί;

Διότι ἐστηρίζοντο εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ἦσαν εὐλικρινῆ καὶ πιστὰ ὄργανα τῆς ἀληθείας.

Ἦσαν ἀσθενῆ σκευή, ἀλλὰ σκευή ἐγκλιόντα πολῦ τιμον ἠθασαυρῶν, τὴν ἀλήθειαν.

— «Ἔχωμεν δέ, λέγει ὁ Παῦλος, ἐχῶμεν τὸν ἠθασαυρὸν τοῦτον ἐν ἄστρονίκῳ σκεύεσιν, ἕνα ἢ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν» (1).

Καὶ ὁ Ἰσαάκ ἦτο σκευὸς ὀστράκινον, ἀλλ' ἐνέκλειε ἠθασαυρὸν — τὸν ἠθασαυρὸν τῆς ἀληθείας.

Καὶ ἡ ἀλήθεια, ὡς ἀλήθεια, πάντοτε ἐνίκησε, καὶ προσημάνει εἶναι πάντοτε νὰ νικᾷ, καὶ θὰ νικᾷ πάντοτε.

Παρήλασαν ἐνώπιον τοῦ Ἰσαάκ τσοσὶ πεπαιδευμένοι Μονασιῖται, ὁ Βοναθεντοῦρας, ὁ Φραγκίσκος, ὁ Λουγγίγης, ὁ Λωρέντζος, ὁ Ἰερώνυμος, θεολόγοι δεῖνοι μὲ ἐπιχειρήματα πολλὰ.

Ἄλλα τί πρὸς τοῦτο;

Ὁ Ἰσαάκ ἀπέναντι αὐτῶν ἦτο ἀστράκινον σκευὸς. Ναί! ἀλλὰ ἐνέκλειε ἠθασαυρὸν, τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι φῶς, ἀπέναντι αὐτῆς τὸ ψεῦδος δὲν ἠδυνήθη νὰ κρυβῇ, καὶ ἐφάνη, ὅσοτον πρὶγματι ἦτο, δηλ. ψεῦδος!

Καὶ οἱ Μονασιῖται, τῶν ὁποίων ἡ καρδία ἦτο ἀπλή, δηλ. ἠγάπα τὴν ἀλήθειαν, σθένος τὸ εὐτόχημα νὰ ἐλλαμπθῶσιν ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς ἀληθείας, προθύμως ἦνοιξαν τοὺς πνευματικούς των ὀφθαλμούς, ἐγνωρίσαν, ὅτι εὕρισκοντο εἰς τὸ ψεῦδος — ταῦτόν εἶπεν — εἰς τὸ σκότος, ἐμίσησαν τότε τὸ σκότος, καὶ προσῆλθον εἰς τὴν ἀλήθειαν, δηλ. εἰς τὸ φῶς τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως.

Καὶ ὁμολόγησαν λοιπὸν οἱ Μονασιῖται, ὅτι ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία πλανᾶται καὶ πλανᾷ εἰς τὰ τέσσαρα σπουδαῖα Δογματικὰ ζητήματα.

Τὶ θὰ ἀπορίνωσιν αὐτοὶ οἱ Ἱεράρχαι καὶ Θεολόγοι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ὁμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν;

Θὰ μείνωσιν ὑποκρινομένοι ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ;

Θὰ κηρύξωσιν ἐκεῖ ἀφῶδες καὶ φανερὰ τὴν ἀλήθειαν;

Θὰ ἐνώθωσι μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν;

Βεβαίως θὰ μᾶς τὸ γράψῃ ὁ ἀδελφῶτατος Ἰσαάκ.

Καὶ πρέπει νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τούτου, ἀφοῦ τσοσον ἀποδρά διηγέρθη ἡ περιέργεια ἡμῶν.

Ταῦτα ἐσκεπτόμην ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ φίλου μου Ἰσαάκ.

Ἀπεφάσισα ὄθεν νὰ τῷ γράψω, καὶ νὰ δηλώσω ἀπροκαλύπτως τὴν γνώμην μου μὲ ἄλλων — ἐννοεῖται — τῶν πειστικῶν μαρτυριῶν ἐν τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἀληθοῦς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν τριῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, περὶ ὧν ἐπεκαίθη τὴν ταπεινὴν μου γνώμην.

Καὶ τοῦτο ἐζήτησεν ὁ Ἰσαάκ ὅχι διότι ἠγγόσει, τί ἐπρεπε νὰ φρονῇ περὶ τῶν τριῶν τούτων ἀνωτέρω σημειωθέντων ζητημάτων.

(1) Β'. Κορινθ. Δ'. 7.

Πολλοὺ γε καὶ δεῖ!

Ἄλλὰ μᾶλλον διὰ νὰ μοι δόσῃ ἄροισιν νὰ τῷ γράψω. Καὶ τοῦτο ἄπορροια τῶν εὐγενῶν του πρὸς με διαθήσεων καὶ τῆς εὐλικρινεῖς ἀγάπης του.

Τὼ ἐγράψα λοιπὸν ἐν ἐκτάσει περὶ ὧν ἐζήτησε.

Ἦ ἐπιστολὴ μου ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἐξῶ ἀντίγραφον, ἀπεστάλη πρὸς τὸν Ἰσαάκ κατὰ Νοέμβριον λήγοντα, περιεῖχε δὲ ἀκριβῶς τὰ ἐξῆς. (ἀκολουθεῖ).

ΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΙΚΩΝ ΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα ἀναγκασθέντα νὰ καταλίπωσι τὰ μοναστικὰ τάγματα τῆς Γαλλίας ἐμελλε νὰ πλημμυρήσῃ καὶ πάλιν τὴν Ἀνατολήν. Ἦ δὲ Καθολικὴ δημοσιογραφία κατεκραύγασε κατὰ τὸν ἀρχηγῶν τῶν Ὁρθόδοξων τῆς Ἀνατολῆς, διότι πρὸς τὰ τάγματα τῶν ἀδελφῶν δὲν ἠέλησαν νὰ προστρέψωσι φιλόφρονον φιλοξενίαν! Ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, προτρέπουσα τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὴν φρουρὴν τοῦ ποιμνίου αὐτῶν ἀπὸ τὰς ἐνεργείας τῶν ἀποστρεφθέντων ἱστορῶν, παραμορφωθείσα, ἐπροξένησε βαθεῖαν ἐκπλήξιν εἰς τοὺς ἀναγνώστῃς τῶν ἄρθρων τῶν καθολικῶν φύλλων, τὰ ὅποια ἀληθῶς συνετάχθησαν μετὰ λύσεως κατὰ τὸ ἐκκλησιολογικὸν φαντατικὸν πνεῦμα. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ λύσσα τῶν Καθολ. συντακτῶν, ὥστε οἱ οἱ ἀπεικεινίσθησαν νὰ χαρακτηρῶσιν τὴν πρᾶξιν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐπισκόπων, ὡς νῆαν καταπίσειν ἄλλου τινὸς Combès τῆς Γαλλίας, τοῦ ἀνατραφέντος περ' αὐτοὺς τοὺς μοναχούς καὶ καταλιπόντος, ὡς εἶναι γνωστὸν, τὰ σμηνάρια αὐτῶν, ὅπως κηρυχθῆ ἀκολουθῶν ἀσπονδὸς διώκτης αὐτῶν. Πλὴν ἡ πρὸς αὐτοὺς τοιαύτη στάσις τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἐπρεπε τσοσῶτον νὰ τοὺς παροργίσῃ; Ἄλλ' ὅτι ἕκαστος ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τῶν δικαίων αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπερατιῇ ἐξ ἑαυτοῦ ὁ Καθολ. τύπος ἄλλῳ τὸ ἀνέχεται, ἐπιζητῶν νὰ κατέχῃ μόνος αὐτὸς τὸ δικαίωμα τούτου. Ἐν τούτοις ἡ Ἀνατολὴ δὲν παύει νὰ δίδῃ τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς συμβουλὴν εἰς τοὺς τῆς Δύσεως ἀδελφούς, ἀποτεινομένη πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς προσηκόσης συμπεριφορᾶς, ἣν δὲν ἐπιτιμῶσιν οὗτοι μόνον, διότι δὲν παύουν νὰ προσποιώνται τὸν κωρὸν.

Διὰ τοῦ τύπου αὐτῶν ἀπατάται κατὰ πρῶτον ὁ ἀναγνώστης. Ἄλλ' ἡ ἐξ εὐλικρινεῖας καὶ εὐτυμιθίας ἀποκαλυπτομένη εἰς αὐτὸν ἀληθὴς μορφή τῶν πραγμάτων τὸν διαφωτίζει, καὶ τότε οὐκ εὐκαταφρονεῖ αὐτοὺς μόνον, ἀλλ' ἐπιτιμᾷ ἐκεῖνους, οἳ ὅποιοι, ἐντὶ νὰ ἐμείνωσιν ἀκάμπτως ἐπὶ τοῦ ἐδῆφους τῆς πατρίδος αὐτῶν, ἡ ὅποια πάντοτε ἐχει ἀνάγκην πνευματικῶν διδασκάλων, ἢ νὰ στραφῶσιν εἰς ἀφωτιστοὺς χώρας, ὅπου πλεον τοῦ ἐνὸς διασεκατομμυρίου ψυχῶν μίνουσι εἰσέτι ἄγραφα καὶ ὑπὸ τῆς εὐδωλοκρατίας

κατεχόμενοι, εδράσκουσι προχειρότερον όπως διά της επιτηδεύσεως των και διά των πλουσίων θησαυροφυλακίων των εργασθέντων εις θρησκευτικήν κατάκτησιν της 'Ορθοδόξου Ανατολής.

Δυστυχώς, οι τα θεία υπηρετούντες και τα της γης κατεργαζόμενοι αδδῶλος θέλουσι να ενοήσωσι τους ευαγγελικούς λόγους ότι, οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίου δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Ὑπὸ τοῦ ἀντιπάσιοντος πνεύματος ὀδηγούμενα τὰ μοναστικά τάγματα τῆς Δύσεως ἐγένοντο αὐτὰ ταῦτα κατὰ μέγα μέρος αἴτια τοῦ νὰ ἀποσκιρτήσῃ ἀπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ μεγάλη μερὶς τοῦ ποιμνίου αὐτῶν, καὶ νὰ πολεμήσῃ ἀδιαλλάκτως τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἣτις ἐνόησε νὰ ἐξασκῇ ἀντευαγγελικὴν πίσιν ἐπὶ τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ὅ ἐις τὸν Θεὸν ἀφιερωθείς, διὰ τῆς πρὸς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ διακονίας δύναται νὰ υπηρετήσῃ Αὐτόν, οὐχὶ δὲ διὰ τῆς πολιτικῆς, διὰ μέσων πνευματικῶν, οὐχὶ δὲ διασχίζων τὴν κοινωνίαν καὶ σχηματίζων φάλαγγας διαμαχομένων μερῶν, ἀλλὰ ἀδελφοποιῶν καὶ συνδέων τοὺς διακονούμενους διὰ τοῦ Ευαγγελικοῦ λόγου. Ὁ προσκορῶν πρὸς τὰς ἀληθείας ταύτας βίος τῶν δυτικῶν κληρικῶν ἐπέτρεψεν ἐν τῇ ποιμνίᾳ αὐτῶν τὴν κατάχρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εἶνε συνάτιος διὰ τὴν σημερινὴν δῆθεν ἐλευθεροπροσέγγιν, τὴν ὀδηγήσαντα πρὸς τὴν ἀπάτην, πρὸς τὴν εἰς τὴν ὕλην προήλωσιν τῆς κοινωνίας, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν διωγμὸν κατὰ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Διότι ἡ διακονία αὐτῶν ἐφάνη εἰς τὰ ὄμματα τῶν διακονομένων οὐχὶ ὡς ἡ τοῦ Θεοανθρώπου, ὅστις οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Ἡ δὲ πρὸς τοὺς Ἄνατολικούς δῆθεν εὐμένεια τῶν Καθ. κύκλων, ἀντὶ νὰ διεξάγῃται δι' ἀποδείξεων ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν, ἀπεδείχθη ὑπόκρισις ματαία, καὶ οὐδὲν ἄλλο παρουσιάζει παρά τὴν συνήθη βωμικήν διπροσωπίαν.

Εὐτυχῶς, ἐν τῇ Δύσει ἀρκούντως ἐγνώσθησαν αἱ ἀντιχριστιανικαὶ ἐνέργειαι τῶν δῆθεν ἱεραποστόλων πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμούς τῆς Ανατολῆς. Καθ' ὅσον δὲ ἡ Δύσις λαμβάνῃ συνείδησιν τῆς Ανατολῆς, διαχαράσσεται φυσικῶς ἡ δόξα, χάριν τῆς συνδιαλλαγῆς τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Αἱ ἐνέργειαι δὲ τῶν δῆθεν ἱεραποστόλων, ἀντὶ νὰ ἀφελῶσιν καὶ ὑποστηρίξωσι τὸν πῶθον ἀπάσις τῆς Χριστιανισμῶν, καθιστᾷ τοὺς ἱεραποστόλους περιττούς, πλεονάζοντες δὲ σκανδαλοποιούς, οἳ ὅποιοι ἐκάστοτε ἐπιβουλεύονται τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν.

Ἐν Λουβανίᾳ τοῦ Βελγίου.

Α. Φουντόπουλος.

ἘΠΙ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΦ ΤΙΝΟΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (Ἀποσπάσματα)

α' Ὑπάρχουσι περιστάσεις ἀδιέξοδοι, ἐμοιάζουσαι ἐν τῇ ἐφαρμογῇ πρὸς εἶδη τιὰ φυτῶν, ἀτινα μάτην ἐπειρῶντο νὰ ὑπαγάγωσιν εἰς καλλιέργειαν, μέχρις οὐ παρετήρησαν, ὅτι ταῦτα ἐπέμενον ν' ἀναπτύσσονται μὲ τὴν κορυφὴν πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τὰς ἀνωμαλίας τῶν βράχων. Ἦτο βεβαίως παράλογος ἡ ἐπιμονὴ τῶν αὐτῶν καὶ εἴλογος ἡ προσπάθεια νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτοῖς ἄλλην διεύθυνσιν· ἀλλὰ τί ποιητέον, ἀφοῦ τὸ φυτὸν ἐπέμενε νὰ μὴ ἀναπτύσσεται, ὅπως πάντα τὰ ἄλλα φυτὰ; Ἐδέησε νὰ παρίδωσι τὴν ἰδιοτροπίαν του καὶ νὰ φυτεύωσιν αὐτὸ ἀντιστρόφως. Ἡ ἔνωσις, λέγετε, εἶνε ἀνέφικτος, ἐὰν οἱ Ἄνατολιταὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸν Πάπαν. Ἄλλ' ἐὰν ὑπῆκουον εἰς τὸν Πάπαν, ἡ ἔνωσις θὰ ἦτο τετελεσμένη. Ὅτι προτείνω εἶνε ἡ πορεία ἡμῶν νὰ ἀποβῇ τοιαύτη, οἷα θὰ ἦτο συντετελεσμένης οὐσίας τῆς ἐνώσεως.

Ἀρνούμενοι πρὸς τὸ παρὸν κατὰ μέρος τὸ δογματικὸν ζήτημα, ἄς ἐπιδιώξωμεν τὴν πρὸς τὰ πρόσωπα προσέγγισιν ἡμῶν. Πλησιάζομεν αὐτούς ὡς ἀδελφοὺς—ἀφοῦ ἄλλως τε εἴμεθα τοιοῦτοι ἐπὶ τόσων σημείων—καὶ οὐχὶ ὡς ἐχθροὺς. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ταύτῃ φυλῇ, ἣτις τὸσαῦτα ὑπέστη, ἐὰν ἐγνωρίζετε πῶσον αἱ καρδίαι συγκινοῦνται εἰς τὸ ἐλάχιστον εἰς φιλοφροσύνην! Ἄλλοι γνωρίζουσι τοῦτο καὶ τὸ ἐκμεταλλεύονται ἐπὶ κακῶ. Οἱ Ἀγγλικανοὶ οὐδεμίαν παραλείπουν εὐκαιρίαν, ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους ταύτους χρόνους, ὅπως ἐπιδαφιεύωσιν εἰς τὸν ὀρθόδοξον κληρὸν εἰς ἀποσπασμὸν καὶ συμπαθείας, τοσοῦτο μάλλον ἐπιεικῶς, καθόσον εἶνε ἐν μέρει ἐλληρικῆ. Καὶ ποσάκις δὲν ἔκουσα νὰ συγκρινώνται αἱ πρῶτοις ἐπισκέψεις αὐτῶν πρὸς τὰς ὀρθόδοξους ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, αἱ ἐνδείξεις τοῦ σπασμοῦ καὶ αἱ ὑπὲρ ἐνώσεως εὐχαὶ αὐτῶν, πρὸς τὴν ἐχθρικήν καὶ ἀλύγιστον στάσιν τῶν Λατίνων!

Σκέφθητι τοῦτο, καθολικὴ περιηγητὰ τῆς Ανατολῆς! Τί κωλύει ἡμᾶς, ἐν ἐκάστη πόλει ἐν ἣ σταθμεύετε, νὰ ἐπισκέψησθε τὰς ὀρθόδοξους τοῦ τόπου ἀρχάς; Οὐ μόνον θὰ γίνησθε δεκτοὶ πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων, ἀπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ νοιοῦ μέχρι τοῦ Πατριάρχου, μετ' ἀγαθότητος, ἐγκαρδίου εἰλικρινείας καὶ ἀπλότητος, ἐξ ὧν ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῆτε, ὅχι μόνον τὸ ταξιδεῖόν σας θ' ἀποβῇ διδασκτικώτερον καὶ μάλλον εὐάρετον ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶνε διακεκριμένοι σοφοί, καὶ θὰ σὰς πληροφωρῶσι κάλλιον παντὸς ἄλλου περὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν ἀναμνήσεων, ἄς μετέβητε νὰ μελετήσῃτε, ἀλλὰ καὶ σεις αὐτοὶ διὰ τῆς εὐγενείας τῶν τρόπων σας θ' ἀφήγητε ἐντυπώσεις πολυτίμους εἰρήνης καὶ ἀδελφώτους μελλούσης.

Ὅταν ἡ κοινότης εἶνε προδῶλος πτωχῇ, συνδρομή τις ὑπὲρ τῶν ἀπόρων, διδομένη εἰς τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἐπί-

σκοπον (διότι ὑπάρχουσι καὶ ἐπιτακταί, ὡς αἱ πρόσοδοι εἶνε λίαν ἱσχυραὶ ἐν τῇ Ἑλλ. Ἀνατολῇ) θὰ εἶνε ἐνίοτε τὸ μόνον μέσον, ὅπως ἀνταμειψήτε φιλοξενίαν ἀρνούμενην πᾶσαν ἄλλην ἀποζημιώσιν.

Ἔμει προ παντὸς, οἱ ἱεραπόστολοι τῆς Παλιγγίτης, ὅταν συναντᾷτε ἱερέα ἢ μοναχὸν ὀρθόδοξον, φερόμενοι πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἀδελφόν εἰς πᾶν ὅ,τι εἶνε ἐπιτετραμμένον. Γνωρίζετε κάλλιον παντὸς ἄλλου, μέχρι τίνος σημείου δύναται ἡ ἀδελφότης αὐτῆ νὰ ἐτασθῇ. Ἔμεις, οἷῃ ἐκ τοῦ σύγγενος βλέποντες τὴν βασιανημένην αὐτοῦ ζωὴν, συμπαθεῖτε πρὸς τὴν ἐνδειάν του, τοὺς ἀγῶνας του, τὰς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἐνεργείας του, τὴν παρὰ τοῖς δημοδοξοῖς δράσιν του. Ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τοὺς δίδοντας ὑμῖν ἀφορμὰς ἐπικριτικῶν, ὅπως καταπατήσῃτε αὐτοὺς καὶ θριαμβεύσῃτε ἐνώπιον τοῦ κόσμου ἐπιδεικνύοντες αὐτοὺς ὡς δείγματα τῆς ἀκαταπτώσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ζητεῖτε τὸναντίον τοῦ ἐργάτου τοῦ ἀγαθοῦ, τοὺς μοχθοῦντας ταπεινῶς ἢ περιδόξως ἀνάλογως τῶν δυνάμεών των, καὶ δὲν θὰ κοπιήσῃτε πολὺ, ὅπως ἀνέστητε αὐτούς.

Γλυκεῖα τις ἐκφρασις, ἀνεὶ ἔρηυ χαιρετισμοῦ ἡ ἀδιαφορίας ἐχθρική, ὑποκρινομένης, εἶνε δὲν βλέπει, ὀλίγαι λέξεις ἀναλλασσόμεναι, δοθεῖσας εὐκαιρίας, μικρὰς τις ὑπηρεσίας μεθ' ἀπλότητος παρεχομένη ἡ ζητουμένη, δὲν θὰ ἔθετον ἐν κινήσῃ τὸν καθολικισμὸν ἡμῶν, θὰ ἐδίητε δὲ τότε ἄλλην ἐκφρασιν ἐν τῷ βλέματι τοῦ Ἑλλήνου ἢ ἐκείνης, ἣν ἐφαντάζεσθε εἶνε εἰς ἀπὸ τοῦτο.

Ζητήσατε παρὰ τῶν ἀνωτέρων ἡμῶν εὐρείαι, ὅταν εἶον τε, ἀδείας· δώσατε δὲ ταύταις ἐρμηνείαν κατὰ τὸ δυνατόν εὐμερέαν, ὅταν ἀπορῆ τὴν πρὸς τοὺς Ἑλλήνας ἐπικοινωνίαν. Ἐρωτήσατε ἂν θὰ ἦτο ἀμάρτημα ἀλήθως, ὅταν πτωχὸς τις ὀρθόδοξος ἀποθῆν ἐν χώρᾳ καθολικῇ, νὰ συνοδεύσῃτε αὐτὸν μέχρι τοῦ τάφου μετὰ τινων προσχωσῶν. Ἡ ἄρνησις τῆς ὑστάτης ταύτης χάριτος εἶνε ἡ παραγούσα αὐτοῖς τὴν βαυτερίαν αἰσθησῖν, καθότι αὐτοὶ οὕτοι φέρονται ὅπως ἀντιθέτως, ἐν οἰσθήσῃ δὲ μεμπτοῦ χρωρῇ, ἀπέχοντι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐξ οὗ ὁ Θεὸς θὰ σὰς ἐκάλει πλητεῖον του, ὁ ἱερεὺς, ἐν ἵσως ζῶνας ἠρήθητε νὰ χαιρετῆσῃτε, θὰ εἴθῃ νὰ σὰς ζητήσῃ νεκρὸν, μετὰ τὸν σταυρὸν ἐν τῇ δεξιῇ, καὶ θὰ σὰς θάψῃ ἐν γῇ ἡγιασμένῃ, καὶ θὰ δεσθῇ τοῦ Ἱλάστου, ὅπως συγκατέλεξῃ ἡμᾶς μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν Αὐτοῦ. Ἐρωτήσατε ἂν ἡ ἀμοιβαίότης δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἐν τῇ ὑστάτῃ ταύτῃ φιλοξενίᾳ τοῦ θανάτου!

Ἐρωτήσατε ἂν ὁ καθολικὸς ἱερεὺς ἦνε πρᾶγματι ἠναγκασμένος ν' ἀγνοῇ τὴν παρουσίαν τοῦ ὀρθόδοξου ἱερέως, καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ μεγάλου ἀξίωματικοῦ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ ὡς ἐθνάρχου, ἀποστέλλει κατὰ τινος ἐπισήμου κληρείου ξένων προσεβίων. Τὸ προσωπικὸν τῶν προσεβίων τούτων ἀποδίδει τῷ ἀντιπροσώπῳ τὸ ἀφειλόμενον εὐσεβίας εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὰς ἱεράς αὐτοῦ ἰδιότητας. Ὁ λατι-

νικὸς κληρὸς τὸναντίον, προτείνεται, λέγουσιν, ἐπὶ δὲν βλέπει αὐτόν. Τὸ βίβιον εἶνε, ἐπὶ μνηστῆ; τις δομινοκλὸς ἐπραξε τοῦτο ἐν πενήμιᾳ ἀκολουθίᾳ, ἀπέαντι ἱερουργούντος ἱερέως, ἐξ ἄλλου δὲ ἠνήγαγε τὴν ἀνοχήν του μέχρι τοῦ ν' ἀναλάβῃ νὰ διευθίῃ τὴν συνείδησιν μελοῦς τίνος τῆς οἰκογενείας καὶ συνίσα αὐτῶ νὰ ἐμμεῖνη εἰς τὴν Ὀρθοδοσίαν!

Εἶνε ἄρα γε ὑποχρεωτικὸν νὰ συνενῶνται ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ τασχῆται παραχωρήσεις καὶ τὸση ἑλλειψὶς φιλοφροσύνης;

Ἡ διάδοσις τῆς πίστεις ἐγχεῖται ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τοῦ καθολικισμοῦ. Ἡ ὀλήθεια ὀφείλει νὰ διεκδικήσῃ τὴν δεσποτεῖαν ἐπὶ παντὸς πλάσματος τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις ἐπιτρέπεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν τρόπων δι' ὧν αὐτὴ πρῆπει καὶ δύναται καρποφόρος ν' ἀσκήσῃ.

Βεβαίως δὲν ἐνοῶ ποσὸς ν' ἀξιώτῃ παρὰ τῶν καθολικῶν ἀποστόλων, ὅπως ἀκολουθῆσι τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς Δ. ἀποκρούοντας τοὺς λίαν εὐκρίτους ὀρθόδοξοις, οἷτινες θὰ προτῆρχοντο αὐτοῖς, κατεχόμενοι ὑπὸ ἀμφιβολίᾳ πραγματικῶν καὶ σοβαρῶν. Ὅθ' ἐτόλμων ὁμοῦ ἀμφιβολίᾳ πραγματικῶν καὶ σοβαρῶν. Ὅθ' ἐτόλμων ὁμοῦ νὰ παρατηρήσῃ αὐτοὺς: «Μὴ ἀσκήσῃτε τὴν προπαγάνδαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Μὴ ζητεῖτε νὰ προσελκύητε αὐτοὺς κατ' ἄτομα εἰς τὸν καθολικισμόν. Μὴ σχίζετε καὶ διαμελίζετε τὴν πολιὰν καὶ σεβασίαν ἐκκλησίαν, ἣν ἀγαπᾶσι μετὰ τὸσαύτης τρυφερότητος. Ἄλλως θὰ προκαλέσητε ἐναντίον ἡμῶν καὶ τοῦ καθολικισμοῦ τὰ μάλλον διαθέρμα καὶ σεβιστότερα τῶν ἀισθημάτων των. Ἄλλὰ καὶ ὅποιον τὸ ἔργον ἡμῶν, ὅταν παρασῆρετε διὰ γλυκεϊσμάτων καὶ ἐπιχρῶσων μεταλλίων τὸν παιδα, τὸν ἀφθῶς μεταβαλίνοντα εἰς τὸ πενιχρὸν αὐτοῦ σχολεῖον; Τί ἄλλο πράττετε ἢ νὰ τῷ ἐμφυσήτε τὸ αἰσθημα τῆς ἀποστασίας; Διότι δὲν φαντάζεσθε, ὑποθέτω, ἐπὶ θὰ ἐχη γνώμην τιὰ περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα καὶ τῆς ἐκπαρέσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Γνωρίζετε δὲ τίνος προλαίνατε τὴν ὁδόν; Τοῦ διαμορφομένου ἱερέως, τοῦ Γερμανοῦ, τοῦ Ἀγγλοῦ, ἢ τοῦ Ἀμερικανοῦ, ὅστις θὰ εἴθῃ μετὰ μεγαλύτερων γλυκεϊσμάτων καὶ πραγματικῶν χρυσῶν νομισμάτων, ἀντὶ ἐπιχρῶσων μεταλλίων, ὅπως ἐλλούσῃ καὶ οὗτος πρὸς ἑαυτὸν τὸ μικρὸν ἀποπληνθῆν πρόβατον εἰς τρίτην τινα ὁδόν, ἣν ἐπίσης, ὅπως καὶ τὰς ἄλλας, θ' ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' ἣτις ἔσεται ἡ ὁδὸς τῆς ἀπωλείας του. Καθότι τὸ παιδίον τοῦτο δὲν θὰ εἶνε πλέον οὔτε ὀρθόδοξος, οὔτε καθολικός, οὔτε χριστιανός.

Πολλῶ δὲ μάλλον ἐπιβάλλεται ἡ ἀποφυγὴ τῶν μὴ εἰλικρινῶν τεχνισμάτων, τῶν διαφορομένων ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἀγγελιδῶν, δι' ὧν συνιστᾷται ἡ ὑμετέρα σχολὴ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ θρησκευτικὴ διδασκαλία, χωρὶς νὰ διεκρινῆται, ἐπὶ τὴν διδασκαλία αὐτῆ εἶνε καθολικὴ.

Ὅταν τοιαῦτα τιὰ δημοσιεύωνται ἐλληνιστὶ καὶ ἐν κέντροις ὀρθόδοξοις, ἡ ἀκατηγῆ πρόθεσις φαίνεται πρόδηλος, τὸ δ' ἀποτέλεσμα πάντως ἀποβαίνει ἐπιζήμιον.

Ὅδδὲ πρῆπει νὰ σπεύσῃτε ν' ἀποδεχθῆτε ὡς πῶθου ὑπὲρ τοῦ καθολικισμοῦ τὰς μεμφισμίας ἀνθρώπων τινῶν,

λυπομένων διότι δέν ικανοποιείται έν τή εκκλησία αὐτῶν τὸ παρ' αὐτοῖς ἀσθημα τῆς εὐλαθείας. Ἐν αἱ θεμελιώδεις ἀρχαί, αἱ ἀπομακρύνουσαι τήν ἑλληνικήν εκκλησίαν ἀπὸ τῆς λατινικῆς δέν γεννῶσιν ἀμφιβολίας παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, οἱ κατὰ τὸ φαινόμενον πόθοι αὐτῶν εἶνε ἀπατηλοί, ὁ δ' ἐπιχειρῶν νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς βλάβης μᾶλλον γίνεται πρόξενος.

Μὴ συγχέωμεν δέ, ὅπως πράττουσι πολλοὶ ἐπιπόλαιοι καθολικοί, τὰς σοβαρὰς ἀφορμὰς τοῦ σχίσματος πρὸς τὰς διαφορὰς τῶν ἰθίμων καὶ τῆς πειθαρχίας, αἰτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν δύο εκκλησιῶν. Μὴ ἐκμεταλλεώμεθα τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ὀρθοδόξων ὡς μέσον παραπίστει κόν, καθότι αὗται προέρχονται ἐκ τῶν περιστάσεων ἢ τῆς χαλεπότητος τῶν καιρῶν. Οὐδέν ἀποδεικνύουσι οἱ ἐπάγοντες τὰ ἀγαθὰ—τὰ τόσον πραγματικά ἄλλως—τῆς συχνῆς Μετάληψως, τῆς παρ' ἡμῖν μὲν ἐπιτετραμμένης, παρὰ τοῖς Ἕλλησι δὲ ἀδυνάτου σχεδόν· οὐδὲ οἱ ἀντιτάσσοντες τὴν ἀρθονίαν τῶν μέσων, ἅτινα διαθέτει ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ὑπὲρ τῆς διευθύνσεως τῶν συνειδήσεων, πρὸς τὴν ἐνδοξίαν, ἐρ' ἢ παραπονῶνται ἐστὶν εἰς καὶ δικαίως ἀσχάλλοντες οἱ ὀρθόδοξοι. Ὑπὲρ ζῶν ἐποχαὶ καὶ χῶραι, καθ' ἃς ἡ Μετάληψις ἦτο ἐπίσης σπανία ἐν τῇ λατινικῇ εκκλησίᾳ. ὅπως σήμερον εἶνε παρὰ τῇ ἑλληνικῇ. Ὑπάρχουσι ἐτι καὶ νῦν χῶραι κατ' ὄνομα καθολικαί, ἐν αἷς ὁ κληρὸς εἶνε ἀνίκανος καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν λεπτομερῆ ἐκπαίδευσιν τῶν ψυχῶν. Ὑπάρχουσι ἀποικίαι, ἐν αἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιβεβλημένη κατὰ τὸ Πάσχα Ἐξομολόγησις καὶ Μετάληψις προσκρούει σχεδόν πρὸς τὸ ἀδύνατον. Εἶνε τοῦτο λόγος ἐγκαταλείψεως τοῦ καθολικισμοῦ.

Τὰ μέσα τοῦ ἱεραγισμοῦ ὑρίστανται ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἔχει αὐτὴ τὰ ἐπὶ μυστηρια καὶ τὰς θαυμασιὰς αὐτῆς ἱεροτελεστίας, τὰς καθολικὰς ἐντελῶς καὶ ἐπαρκῆς ὄντως πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς εὐλαθείας.

Ἐὰν κατορθώσῃτε νὰ ἐκλύσῃτε ψυχὴν τινὰ πρὸς τὸν καθολικισμὸν διὰ μέσων ἅτινα δέν ἀνάγονται εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ καθολικισμοῦ, δι' ἐξωτερικῶν τύπων εὐλαθείας, εὐαρεστοῦντων πλείστορον, ἢ δι' ἐσωτερικῶν καὶ συμπάθος πνευματικοῦ πατρὸς, τὸ ἔργον ὑμῶν ἔσται ἐτοιμόροπον. Οἱ εὐχρηστῆσαντες τύποι τῆς εὐλαθείας ἂν ἀπολέσωσιν αὐτῆς τὸ γόνιμὸν τῶν, ἢ ἂν ὁ συμπάθος πνευματικὸς ἐξαφανισθῇ ἢ ἀπομακρυνθῇ, τὸ δὲ διὰ τῶν μέσων τούτων ἐπιτευχθέν θὰ συνεκλείψῃ μετ' αὐτῶν. Ὁ προσήλυτος θὰ μετανοήτῃ ἐτι ἐγκατέλειψε τὴν εκκλησίαν του. Μὴ ἐξελεθῶν ταύτης ἀπὸ πεποιθήσεως, θὰ πῆσῃ εἰς τὴν ἀβυσσον, οὐχὶ δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀληθείας.

Ἄν πρέπει ἄρα νὰ ἐπιδιώκῃται ἡ ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων διὰ μερικῶν ἐπὶ ἀτόμων ἐνεργειῶν· οὐδὲ εἰς τεμάχια ἀπεσχισμένα πρέπει νὰ ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς ἡ φέρουσα ἐτι τὸν τίτλον Μεγάλη Ἐκκλησία, μεγάλη πράγματι διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῆς καὶ τὰς ἀθανάτους ἀναμνήσεις. Σκοπὸς ἡμῶν δέν νὰ εἶνε ἡ ἐν τῷ συνόλῳ ἕνωσις, ὅπως δ' ἐπιτευχθῇ αὕτη, πρὸς τοὺς ἀρχηγούς δέν ν' ἀποταθῶμεν.

Καὶ μετ' αὐτῶν ἴδις δε μὴ λησμονώμεν, ἐτι ἡ ἑλλειψις συμπάθειας—ἐν τῇ ἀκριβολόγῳ κυριολεξίᾳ—ἡ ἀναίσθησις ἡμῶν τούτῃσι πρὸς τὰς δοκιμασίας καὶ τὰς θλίψεις αὐτῶν, θὰ ἐμποδίζῃ πάντοτε, ὅπως εἰσακουσθῶσιν αἱ εἰλικρινέστεραι ἡμῶν προσελήσεις.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΡΧΟΜΕΝΗΣ ΚΤΡΙΑΚΗΣ

(B. Κορινθ. Θ'. 6—11)

Ἄδελφοί, ὅποιος ὀλίγα σπεῖρῃ, ὀλίγα καὶ θὰ θερίσῃ. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὅστις ὀλίγα δίδει εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἐνὼ πολλά ἤμπορεῖ νὰ δώσῃ, αὐτὸς πολὺ μικρὸν μισθὸν θὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὅστις ὅμως, ἀναλόγως τῆς πειροσύνης του, δίδει πολλά, αὐτὸς μεγάλον μισθὸν θὰ ἔχῃ. Διὰ νὰ ἐξίξῃ δὲ ἡ ἐλεημοσύνη καὶ νὰ ᾖ εὐλογημένη ἐπὶ τὸν Κύριόν μας, πρέπει νὰ γίνεται ὄχι μὲ λύπην καὶ μὲ στενοχωρίαν, διὰ τὸν λόγον ὅτι μᾶς βιάζει ὁ Θεὸς νόμος καὶ μᾶς φοβερίζει ἂν δέν ἐλεῶμεν, ἀλλὰ μὲ τὴν διάθεσίν μας καὶ τὴν καρδίαν μας, ἀπὸ ἀγάπην καὶ εὐσπλαγγίαν πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς. Διότι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν δωρητὴν ἐκείνον, ὁ ὅποιος ἐλεεῖ μὲ προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν. Καὶ διατί, ὅταν ἐλεῆτε, νὰ σὰς τρώγῃ καὶ νὰ σὰς λυπῇ ἡ ἰδέα, ἐτι τοιοῦτοτρόπως κἀμντε πτωχότερον τὸν ἐαυτὸν σας, καὶ νὰ σὰς φέρῃ ἀνησυχίαν ἢ ὑπόψια, ἐτι εὐεργετοῦντες τοὺς ἄλλους ἤμπορεῖτε νὰ καταντήσῃτε σεις εἰς στέρησιν; Ὅταν τὴν ἐλεημοσύνην κἀμντε καθὼς ὁ Θεὸς τὴν θέλει, ἔχει τὴν δύναμιν Ἐκείνος νὰ σὰς χαρίσῃ ἀρθονίαν καὶ περισσεύματα, διὰ νὰ ἐπαρκῆτε εἰς τὰς βιοτικὰς ἀνάγκας σας καὶ νὰ διδῆτε ἀρθόνως καὶ διὰ κάθε ἔργον καλόν, ὄχι μόνον δηλαδὴ εἰς ἐλεημοσύνας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὑποστήριξιν ἔργων πνευματικῶν. Καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐξάπαντος θὶ τὸ κἀμν εἰς ἐκείνον, ὁ ὅποιος, κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ προφήτου Δαβὶδ εἰς τὸν ρία'. Ὑαλμόν, σκορπίζει καὶ δίδει ἀρθόνως εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ λαμβάνει τοιοῦτοτρόπως αἰωνίαν δικαιοσύνην ἀπὸ τὸν δικαιοκρίτην καὶ μισθαποδοτῆν Θεόν. Σὰς εὐχομαι λοιπὸν ὅπως ὁ Οὐράνιος Πατήρ, ὁ ὅποιος δίδει τὸν σπέρρον εἰς τὸν γεωργόν, καὶ τὸν εὐλογεῖ, διὰ νὰ καρπαρῶσῃ πολλαπλασίως καὶ θρέψῃ ἀρθόνως τὸν σπείραντα, οὕτως εὐχομαι, λέγω, ὅπως δίδῃ καὶ εἰς σὰς καὶ πληθύνῃ πάντοτε τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια σπεῖρετε καὶ μεταδίδετε, καὶ νὰ αὐξάνῃ τοὺς καρποὺς τῆς ἀρετῆς σας. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ σὰς πλουτίσῃ εἰς ὅλα, ὀικία καὶ πνευματικά, διὰ νὰ μεταδίδετε καὶ σεις πλουσίως μὲ καρδίαν ἐλευθέραν καὶ ἀπλήν, εὐχαριστοῦντες τοιοῦτοτρόπως τὸν Θεόν, ὁ ὅποιος τὰ μάλιστα ἀρέσκειται εἰς τὸς ἐλεημοσύνας καὶ δίδει ἀρθονον τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὴν ἀγάπην του εἰς τοὺς ἐλεοῦντας τοὺς πτωχοὺς.

Π. Γ.

Ὑπενομιζόμεν καὶ πάλιν εἰς μὲν τοὺς συδρομητὰς τῆς «Ἀναπλάσεως», τοὺς καθυστεροῦντας ἀκόμη τὴν συνδρομὴν τῶν, ἐτι πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ πληρώσωσιν αὐτήν, διὰ νὰ μᾶς διευκολύνωσιν εἰς τὰς οικονομικὰς ἀνάγκας τῆς ἐργασίας μας, εἰς δὲ τοὺς ἀνταποκριτὰς, ἐτι θὰ τοῖς εἰμεθα λίαν ὑπόχρεοι, ἐὰν ἐπιζητήσωσι τὴν ἐσπραξίν μὲ ὄλην τὴν δραστηριότητα, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ μᾶς ἐμβίσωσι τὰ δρευλόμενα ἐγκαιρότερον καὶ μᾶς ἀπὸ τὰς δυσχερείας τῶν καθυστερήσεων.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ," Ἐν Ἀθῆναις ἐν τῇ αὐτῇ Παρθεναγωγείῳ Διαλυσμῷ Κυριακῇ 6 Ὀκτωβρίου ὄρ. 7—8 μ. μ. Π. Δουληγέρης. Ἐν Πειραιεῖ ἐν τῷ Ζαννεῖῳ Ὁρφάνοτροφείῳ Κυριακῇ 6 Ὀκτωβρίου ὄρ. 4—5 μ. μ. Τιμ. Ἀναστασίου.